

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XV. Bononien. seu Nonantulana bonorum. An & quando in concessione ad tertiam generationem, includatur generatio activa ipsius acquirentis, ita ut restringatur ad filios & nepotos, vel potius ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

3 non poterant de generatione masculina Joannis Baptistæ stipulatoris, juxta theoreticam *Castrons. in l. maritus nu. 5. Cod. de procur. & aliorum*, quos latè deducunt *Caldas. de jur. emphyt. lib. 2. quaest. 24. nu. 86. cum seqq. & ceteri cumlati in decisionibus deluper editis, & disc. præcedenti.*

Nil refragante, quod ipsi essent masculi, quia infecta primitiva, inficitur etiam derivativa, neque potest esse majoris virtutis vel operationis causatum, quam ejus causa producat. *ex Castrons. in d. l. maritus & conf. 190. num. 4. volum. 2. cum aliis*, qui plene in eisdem decisionibus cumulantur, ubi respondendo ad dictionem, *à*, in regulis grammaticalibus stare solitam exclusivè, dicitur in terminis legalibus ab istis grammaticalibus recedi, quoties, subiecta materia, seu verisimilis mens contrahentium suadet stare debere potius inclusivè quam exclusivè, ut declarant *Archidiaconus in cap. Statutum num. 12. de præbend. in 6. O. lrad. conf. 49. numer. 1. Tiraguell. de retract. l. gn. §. 1. Gloss. 11. num. 33. Rota decif. 705. num. 3. par. 4. divers. & ceteri in eisdem decisionibus adducti, præsertim in prima.*

Et in specialibus terminis concessionis emphyteuticæ factæ ad tertiam generationem ab aliquo inchoandam, quod illa persona stet inclusivè, & constituat primum gradum, habetur *apud Burrat. decif. 602. numer. 9. & in Forosempronien. seu Eugubina emphyteuticis 26. Junii 1636. coram Coccino decif. 357. par. 11. rec.*

Utrumque autem in præfenti concurrere, Ego & ceteri pro Monasterio scribentes dicebamus, naturam scilicet contractus fieri soliti ad tres generationes, comprehensa etiam regulariter generatione activa stipulatoris, si vè ad summum, ista exclusa, ita ut esset pro filiis, nepotibus, & pronepotibus, ultra quos in jure non repetitur, etiam attenda magis benigna opinione pro concessionariis, ut emphyteutis ad tertiam generationem extendatur, non computata persona stipulatoris, nam ita ad abnepotes extenderetur, undè concessio non esset ad tertiam, sed ad quartam vel quintam, ex qua etiam ratione resultat verisimilis intentio à communi solito regulanda, Undè propterea clarus dictionum verborum intellectus erat, ita explicatum fuisse, ad removendam eam quaestionem, de qua *apud Merlin. dicta decif. 420. & 454. & dicta decif. 355. par. 11. rec. & alios, de quibus in dicta Bonon. seu Nonantulana discursu sequi.* An scilicet facta simpliciter concessione ad tertiam generationem, computanda esset persona generantis, ut ita pro istius exclusione, qualis erat Joannes Baptistæ stipulator, explicare voluerint.

Eademque responsione dicebatur, & in decisione admittitur, tolli argumentum deductum ex verbo, *eorum*, contento in instrumento super Capitulis stipulato, quia licet dictum verbum regulariter operetur effectum exclusivum personæ, cui adjectum est, nihilominus, vel ob dinumerationem personarum, vel ob alias conjecturas seu circumstantias diversam voluntatem ostendentes, ab ista utpotè simplici præsumptione, seu conjectura de facili receditur, ut in specie habetur *dicta decif. 420. Merlin. in fin. in alleg. Forosempronien. seu Eugubina bonorum coram Coccino, & dicta Bononien. seu Nonantulana disc. præced.*

Et nihilominus ubi verba instrumenti divetsum haberent intellectum, quam resultantem à Capitulis, istis potius quam illi statui debet, ut per *Merlin. decif. 608. nu. 17. Penia decif. 1237. num. 19. cum seqq. Adden. ad Gregor. decif. 168. nu. 8. & alios in decisionibus plenè congestos, ac videtur principium receptum, ut in specie habetur ex professo actum in Bononien. fidei-*

commissi de Pepulis sub rit. de fideicommissis, & in decisionibus in ea causa editis, quoties aliunde saltè ad minuciativè non constet de animo novandi, ac aliquid per subsequens instrumentum addendi vel minuendi ex iis quæ in præcedentibus Capitulis convenita erant, quoniam Capitula dicuntur verba partium, & continent substantiam voluntatis contrahentium, instrumenta verò continent verba notariorum, qui ut plurimum transcribentes instrumentorum minutas ab eorum formulariis, ipsimet ignorant quid scribant; Et clarius in præfenti, dum in eodem instrumento partes expressè declarantur illud fieri ad Capitulorum observantiam, executionem, & majorem firmitatem, nil penitus immutando vel alterando.

Omnemque difficultatem removebant beneplacitum Apostolicum deluper expeditum, ac sententia executoris, quia ex utroque verbis liquidò apparere constabat hanc fuisse partium voluntatem, ut scilicet non computata persona ipsius Jo. Baptistæ stipulatoris, tres generationes ab ejus filiis inclusivè computari deberent; Cum enim beneplacitum sit illud, quod in his concessionibus aliàs invalidis animæ & informatum, hinc proinde illud est attendendum, etiam si à verbis instrumenti vel conventionis deviet, ut bene *Seraphin. decif. 868. confirmata 7. Maii 1590. coram 6. Gipsio Altograd. conf. 22. n. 8. lib. 1. idè que reflectendo etiam ad solam veritatem, resolutiones justæ, ac benè fundatæ vitæ fuerunt.*

Et quidem initio hujus causæ Ego qui in alia scripturam pro Principissa Diana contra Monasterium, de qua *disc. præced.* dicebam longè in jure, & apud DD. probabilius esse, ut sub vocabulo generationis masculinæ veniat neptis ex filio, utpotè posita intrà lineam seu generationem masculinam primi stipitis, quam filia primi acquirentis ejusque descendentes, qui reputandi sunt de linea & generatione femina ejusdem stipitis, ut *dicto disc. præcedenti*, deductum fuit, undè vel prima resolutio revocanda erat, vel ista præfensio omnino improbabilis remanebat.

BONONIEN.

SEU

NONANTULANA

BONORUM

PRO

MARCHIONISSA VICTORIA
DE PEPULIS,

CUM

ABBATIA NONANTULANA.

Causa decisus per Rotam pro Abbacia.

An & quomodo in concessione ad tertiam generationem, includatur generatio activa ipsius acquirentis, ita ut restringatur ad filios & nepotes, vel potius illa non inclusa, comprehendantur pronepotes.

SUM-

SUMMARIUM

- 1 **C**ausa controversa.
- 2 An sub generationibus comprehendatur activa acquirentis, regulariter affirmativè.
- 3 Contrarium si adjiciatur verbum ejus seu ipsius, & num. 8.
- 4 Quid in concursu enumerationis personarum vel graduum.
- 5 De rationibus & auctoritatibus ex quibus potius prevalere debet verbum ipsius.
- 6 De verbo completam seu finitam.
- 7 Verbum nepotibus est æquivocum & aptum convenire pronepotibus.
- 8 De verbo ejus seu ipsius.
- 9 Reo & possessori sufficit dubias reddere probationes actoris.
- 10 Quod enumeratio personarum vincat verbum ipsius, & quomodo in hac materia super interpretatione investigandum sit.

DISC. XV.

Acta per Abbatiam Nonantulanam de anno 1542. concessione bonorum contraverforum Hieronymo de Pepulis, pro ipso, & ejus filiis, & nepotibus usque in ipsius Hieronymi tertiam generationem completam, cum ex Hieronymo futuri superstes Fabius, & ex isto Cæsar, & ex Cæsare Joannes Paulus, & Victoria, atque sequuta esset post mortem Cæsaris etiam illa Joannis Pauli, præterente Abbatis factum esse locum devolutioni, se opposuit Victoria proneptis acquirentis, præterente se comprehensionem in tertia generatione, ideoque locum non esse petitæ devolutioni ob investituræ durationem, atque sententiam favorabilem ab Auditore Generali Bononiæ desuper reportavit, unde introducta per appellationem cauta in Rota coram Taia, datoque dubio, an constet de devolutione, cum in prima propositione, ob votorum discrepantiam, nulla capta esset resolutio, in repositione 9. Junii 1664. illa affirmativè ad favorem Abbatis prodit, neque hucusque, quod sciam, causa ulteriorem habuit prosecutionem.

In hac autem gemina disputatione ejus unicus punctus restringebatur ad arciculum, An sub tribus generationibus, computanda esset prima seu activa ipsius acquirentis, juxta traditionem Bart. relata per Bald. in aub. si quas ruinas num. 4. Cod. de Sacros. Eccles.

Et in hoc licet per majores nostros nimitum variatū fuerit, ut patet ex plenè collectis in Assisen. emphyteusis coram Merlino inter suas decis. 420. & 454. & in ead. 26. Junii 1636. coram Macchiavello impress. decis. 355. par. II. rec. & ejus etiam particula registratur per Adden. ad decis. 199. nu. 113. par. 8. rec. quæ videntur in hac materia hodiè magistrales, cum quibus passim proceditur, distinctio est quod aut agitur de concessione simpliciter facta ad tertiam generationem absque alio adjecto, tunc recepta est pro regula præfata traditio Bart. & tunc generatio activa comprehendatur, ideoque concessio non extendatur ultra filios & nepotes juxta naturam emphyteusis Ecclesiasticæ Card. de Luca de Emphyteusi Pars II.

ad §. emphyteusim aub. de non alien. bonis Ecclesie, & deduci ut etiam decis. 39. n. 2. & sequen. par. 8. recentis Multò magis, si graduum dinumeratio quoque accedat, quia nempe dicatur pro filiis & nepotibus, tunc enim, quoties simpliciter dicitur ad tertiam generationem, casus est indubitatus.

Verum quia, ut ex eisdem decisionibus patet, & ex Forosempronien. seu Eugubina 16. Junii 1636. coram Coccino, decis. 357. par. II. rec. cujus confirmatoria est dicta dec. 39. par. 8. dicta regula limitationem recipere solet, ubi adjicitur pronomen ejus, seu ipsius, quasi quod tunc videatur clarum, activam generationem non includi, cum illa posita sit discretivè, tanquam causa seu productio trium generationum, idque receptum est, quoties alia non urgent in contrarium, cum hæc sit quædam præsumptio à contraria probatione vel urgentioribus præsumptionibus excludibilis, ut advertitur præsertim in allegata Forosempronien. seu Eugubina coram Coccino, & quod pronomen seu adjectum in præenti ut supra concurrebat, E conversò autem ubi concurret enumeratio generationum, seu personarum, quia nempe, ut etiam in præenti, dicatur pro se, filiis, & nepotibus, tunc id importat inclusionem generationis activæ ut infra; Hinc proinde quæstio restringebatur ad punctum dicti concursus adjectorum, seu verborum invicem pugnantium, quibus scilicet potius deferendum esset, an dicto pronomini seu adjecto ipsius, per quod activa generatio acquirentis excluditur, vel potius dictæ graduum seu personarum enumerationi, per quam includitur.

Et scribens pro Victoria pronepote, cujus interest activam generationem non includi, dicebam tanquam Advocatus, pro ista potius respondendum esse, Tum ex punctuali auctoritate Alexandri conf. 125. nu. 5. lib. 5. & 110. nu. 18. & 19. lib. 3. quem alii sequuntur deducti per Mantican. de tact. lib. 22. tit. 25. nu. 25. Tum etiam quia non solum aderat adjectum ejus seu ipsius, sed etiam concurrebat aliud verbum, completam, quod licet sub quæstione sit, an præcisè faciat hanc operationem, cum à plerisque reputetur æquivocum, ac aptum recipere utrumque intellectum, ut patet ex deductis apud Merlin. in allegat. decisionibus 420. & 454. & in Perusina emphyteusis 20. Martii 1628. coram Dunozeo inter suas decis. 51. ac in aliis, de quibus supra, Dicebam tamen hujusmodi difficultatem cadere, quando dicta verba essent sola, & staret de per se, secus ubi accedit etiam dictum pronomen seu adjectum ejus, seu ipsius, tunc enim videntur duo vincula, quæ magis ligant, ex juridica quotidiana propositione, ut singula, quæ non prosunt, &c. ideoque vincere ac suffocare debent unicam præsumptionem in contrarium resultantem à dicta enumeratione graduum seu personarum.

Fortius verò, quia verbū nepotibus, est æquivocum, & aptum convenire etiam pronepotibus, ex plenè collectis per Fusar. de subst. quæst. 323. num. 1. & seqq. sæpè sub tit. de fideic. E conversò autem dictum verbum, ejus, seu ipsius, videtur potius univocum, ac magis concludens, dum habemus, quod etiam antiquiori tempore coram Seraphino, Penia, Gregorio, & aliis huic verbo talis operatio attributa fuit, ut patet ex allegatis decisionibus Assisen. coram Merlino & Macchiavello, ac etiam moderniori tempore in Romana Casalis veteris 4. Junii 1655. & II. Decembris 1658. Albergato, de qua causa habetur actum discursus, præcedent. ideoque verba univoca, & magis concludentia prevalere debent aliis verbis æquivocis,

cis, potissimum stante dicta Individuali auctoritate Alexandri dicto *cons. 125. lib. 5.* ubi agit in individuo de hac emphyteusi cum consimili forma, ac etiam accedit dictum aliud verbum, *completa, &c.*

Et nihilominus subjungebam, negari non posse ex præmissis invicem colluctantibus versari in ambiguo, quod hunc parti sufficiebat adversus dominum directum agentem ad devolutionem ex capite lineæ seu investituræ finitæ, quoniam sibi incumbit plenè & concludenter probare illam circumstantiam, quæ est fundamentum suæ actionis, *Cavaler. decis. 344. numer. 5. & 558. numer. 1. dec. 25. num. 1. & seq. p. 6. r. 60.* Alia etiam suffragante huic parti regula seu propositione, de qua *Surd. cons. 505. numer. 6. Merlin. decis. 597. num. 34. Tolerana decimar. de Capilla 2. Martii. & 14. Decembris 1648. Verospio dec. 158. & 270. par. 10. recent. & frequenter, quod reo & possessori sufficit offuscari, ac turbidas seu dubias reddere probationes auctoris, de qua propositione, ejusque declarationibus & intelligentiis habetur ex professo actum in Romana testamenti de Ceva *subsit. de testamentis & alibi.**

Histamen non obstantibus, contrarium ut supra decisum fuit, sequendo auctoritatem Pauli de Castro *cons. 338. lib. 2.* quæ majores sequaces habere videtur, ut deducitur in decisione desuper edita, in qua loquendo de ista auctoritate, comparative ad illam Alexandri, dicitur, quod non est discipulus super magistrum, quodque dicta probatio resultans à dinumeratione personarum, seu graduum, majoris operationis esse debet.

Et reflectendo ad veritatem, mihi quamvis pro altera parte scribenti, probabilior videbatur etiam hæc pars, quam Rota sequuta est, ex eo potissimum fundamento, de quo præsertim satis frequenter *subsit. de fideicommissis, & alibi* occasione desumendi vel interpretandi ambiguum mortientium seu viventium voluntatem, quod scilicet immorandum non fit in cortice & figura verborum, sed in substantia voluntatis, quodque in concursu verborum prævalere debent ea, quæ verisimiliter constet fuisse partium, & quæ certam ac naturalem habent significationem, non autem ea quæ ex Notariorum formulis vel phrasibus adjecta esse potuerunt, seu quorum intellectus & operatio ex legalibus, vel grammaticalibus regulis, ac subtilitatibus magis quam ex ipso grosso & naturali sensu resultat; Et ideo adjectum esse illud verbum *ejus, seu ipsius, sequi potuit ex Notarii loquendi formula, dictique verbi operatio resultat ex legali vel grammaticali intelligentia, & per speciem argumenti; E conversò autem enumeratio filiorum & nepotum præfert hanc restrictionem in sensu naturali, potissimè dum id magis accedit naturæ emphyteusis Ecclesiasticæ, nepotes regulariter non egredienti; Atque in idem facientibus iis quæ habetur in dicta Romana casalis veteris *discurs. præceden. deferendi magis Capitulis quam instrumento.**

ROMANA

DOMUS

DE CAPOGALLIS

PRO

CALIMACHIS, & CONSORTIBUS

CUM

PRINCIPE PAMPHILIO.

Casus sopitus per concordiam.

De eadem materia, An scilicet, & quando sub generationibus comprehendatur activa ipsius acquirentis.

SUMMARIUM

- 1 Acti series.
- 2 Quod sub generationibus comprehendatur activa.
- 3 De limitationibus.
- 4 An numeratio personarum operetur per necessitatem.
- 5 An in proposito detur differentia inter emphyteusim Ecclesiasticam, & laicalem.

DISC. XVI.

MAJORES Principis Pamphili con-
cesserunt cuidam Aloyisio domum
controversam ad tertiam genera-
tionem masculinam pro se, suis fi-
liis, & nepotibus masculis & fe-
minis per directam lineam descen-
dentibus, ubi masculos habuerit, sin autem ad vitam
ipsius filiarumque seminarum ac nepotum ex dictis
filiabus descendendum, ita quod tertiam generatio-
nem non excedant. Sunt hæc verba præcisa, concessio-
nis.

Cum autem ex Aloyisio fuisset superstes Laura, & ex ista tres filiae, his etiam defunctis, contra earum filios dictus Princeps, prætendens factum esse casum devolutionis, judicium instituit coram A.C. E conversò autem possessores prætendentes taoquam pronepotes & de tertia generatione Aloyisii comprehensos esse sub investitura adhuc durante, me consuluerunt.

Et pro veritate dixi, quod licet in disputativa ratione, si in aliis provinciis & ditionibus, in quibus tanta non est Rotæ auctoritas, non esset improbabile verius de jure sublinere, quod sub concessione facta ad tertiam generationem non veniat prima generatio activa ipsius acquirentis, ut venire voluit *Bart. relatus per Bald. in aurb. quas ruinas C. de Sacra. San. Eccles. ex ea viva ratione, quod nemo generat se ipsum, ac etiam quia acquirens dicitur causa & origo generationis, non autem generatio, ut satis benè Ad. ad Alexand. cons. 125. lib. 5. Clarus s. emphyt. quest. 34. Capyc. in vest. feud. in clausulis feudorum verbo usque ad tertiam generationem fol. 98. Menoch. cons. 112. ubi num. 10. cumulat 23. Doctores hanc opinionem tenen-*